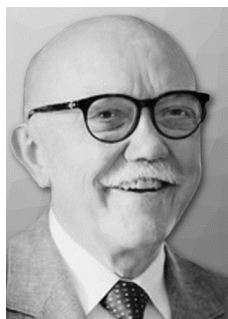

EVROPSKÉ CHEMICKÉ ČASOPISY

PAVEL DRAŠAR

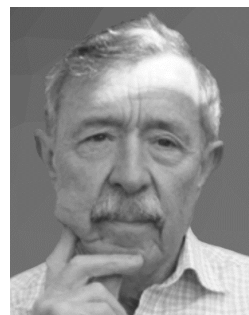
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze, Technická 5,
166 28 Praha
drasarp@vscht.cz

Konsorcium evropských chemických časopisů tvoří dnes 16 chemických společností z 15 evropských zemí: Belgie: Société Royale de Chimie (SRC) a Koninklijke Vlaamse Chemische Vereniging (KVCV); Česká republika: Česká společnost chemická (ČSCH); Francie: Société Chimique de France (SCF); Holandsko: Koninklijke Nederlandse Chemische Vereniging (KNCV); Itálie: Società Chimica Italiana (SCI); Maďarsko: Magyar Kémikusok Egyesülete (MKE); Německo: Gesellschaft Deutscher Chemiker (GDCh); Polsko: Polskie Towarzystwo Chemiczne (PTC); Portugalsko: Sociedade Portuguesa de Química (SPQ); Rakousko: Österreichische Chemische Gesellschaft (ÖCH); Řecko: Association of Greek Chemists (EEX); Slovensko: Slovenská chemická spoločnosť (SCHS); Španělsko: Real Sociedad Española de Química (RSEQ); Švédsko: Svenska Kemisamfundet (SK); Švýcarsko: Swiss Chemical Society (SCG).

Obr. 1. H. Nöth¹, J. M. Lehn², E. E. Wille³, P. Göllitz⁴

Celá věc začala na podnět J. F. Stoddarta z roku 1991, kdy napsal Petru Göllitzovi: „*You know I feel very strongly that European chemists should be addressing the issue of a medium in which to publish full papers... I keep dreaming about the European Journal of Chemistry...*“ (cit.⁵). V roce 1993 se sešli v Mnichově prezident Německé chemické společnosti Heinrich Nöth, nositel Nobelovy ceny za chemii Jean-Marie Lehn, hlavní redaktor časopisu Německé chemické společnosti *Angewandte Chemie* Peter Göllitz a vydavatelka chemických časopisů nakladatelství VCH (Verlag Chemie, později Wiley-VCH) Eva Elisabeth Wille a shodli se na tom, že takový časopis vznikne. Následující rok začal Peter Göllitz shromažďovat kvalitní rukopisy z celého světa tak, že v lednu roku 1995 vyšlo první číslo časopisu *Chemistry – A European Journal*⁶ s pomocí etablovaného časopisu *Angewandte Chemie*.

Obr. 2. H. tom Dieck⁷

Tehdejší ředitel GDCh Heindirk tom Dieck byl nadšen evropskou dimenzí projektu a projekt dále rozvinul a podpořil z prostředků GDCh. Projekt se ujal a řada evropských chemických společností měla zájem se připojit, což v roce 1997 iniciovala holandská KNCV (Marcel Gielen). Rok na to se spojily chemické společnosti z Belgie, Francie a Itálie a časopisy *Chemische Berichte* a *Liebigs Annalen* vydávané GDCh a časopis *Recueil des Travaux Chimiques des Pays-Bas* amalgamovaly a vytvořily dva nové, EurJIC a EurJOC.

Je nutno zaznamenat, že vedle Heindirka tom Diecka a Evy Wille stáli za společnými snahami Harry Thun a Marcel Gielen z Belgie, Marc Julia, Francois Mathey, a Christian Amatore z Francie, Gianfranco Scorrano a Bruno Scrosati z Itálie, Ted de Ryck van der Gracht a Jan Reedijk v Holandsku a Luis Oro ze Španělska. Již v té době začal H. tom Dieck sledit po dalších evropských časopisech, které by bylo možno „zeuropeizovat“ s pomocí národních chemických společností. Situace jak ČSCH, tak SCHS nebyla růžová, protože jak český časopis *Collection of Czechoslovak Chemical Communications* (CCCC), tak slovenský *Chemical Papers* nebyly plně v rukou chemických společností. H. tom Dieck proto nabídl, že místo vkladu časopisu (tím byla *de facto* splněna

podmínka spoluvlastnictví časopisů nových) lze vstup do konsorcia uskutečnit finančním vkladem. Tehdejší předseda ČSCH Vilím Šimánek přesvědčil vedení ČSCH, aby s finančním vkladem souhlasilo s tím, že Společnosti na vklad půjčí GDCh a ČSCH bude půjčku splácet podíly plynoucími z vydávání společných časopisů. Předseda SChS Dušan Berek byl tehdy ve věcech finančních velmi citlivý, a tak k dohodě nedošlo. Zástupci ČSCH Vilím Šimánek a Pavel Drašar byli pozváni v roce 1998 na schůzi, spolu se zástupci GDCh, KNCV, KVCV/SRC, SCF, SCI, RSEQ, SPQ, PTC, MKE, AGC a Wiley-VCH, do Amsterdamu, kde byla ČSCH přijata za člena vydavatelského konsorcia.

Obr. 3. V. Šimánek, P. Drašar a K. Hindson (Wiley-VCH) na jednání v Amsterdamu

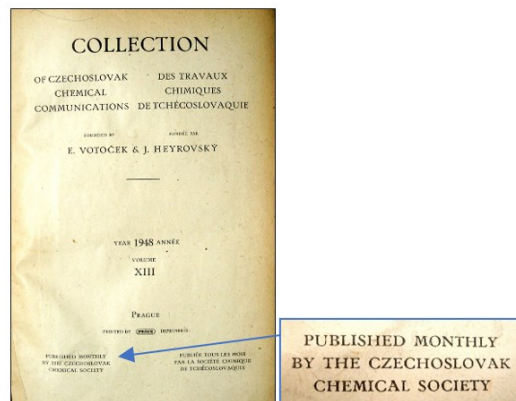
V roce 1998 se k rodině EurJIC a EurJOC připojily Bulletin des Sociétés Chimiques Belges, Bulletin de la Société Chimique de France, Gazzetta Chimica Italiana, Anales de Química, Chimika Chronika, Revista Portuguesa de Química, ACH-Models in Chemistry a Polish Journal of Chemistry. Dlužno podotknouti, že analogické pochody nastávaly i v britské Královské chemické společnosti (RSC) a Americké chemické společnosti. Protože byla finanční politika, např. RSC, poněkud tvořivější, některé chemické společnosti zanořily svůj časopis do časopisu RSC. Tak se stalo, že H. tom Dieck svého času dělil partnery v evropském konsorciu na „hodné“ a „nehodné“.

V roce 2001 byl Journal de Chimie Physique et de Physico-Chimie Biologique amalgamován na ChemPhysChem, roku 2006 Il Farmaco na ChemMedChem a roku 2008 Annali di Chimica na ChemSusChem.

Obr. 4. Loga konsorcia

Kolem roku 2002 Heindirk tom Dieck představil nové logo konsorcia s logotypem EUChemSoc, což nebylo šťastné, protože v roce 2004 se federace FECS přejmenovala na EuCheMS, takže kolem roku 2008 bylo konsorcium přejmenováno z EUChemSoc na ChemPubSoc Europe. Bez „vstupujícího“ časopisu byly vytvořeny ChemBioChem (2001), ChemCatChem (2009) a ChemistryOpen (2012).

Obr. 5. CCCC vydávané ČSCH

V roce 2012, po dlouhodobých jednáních, která probíhala mezi roky 2009–2011, mezi zástupci konsorcia a Wiley-VCH, GDCh, AVČR, ÚOCHB AVČR a ČSCH, jichž se tehdy zúčastnili Haymo Ross a Peter Göltz za Wiley-VCH, Wolfram Koch za GDCh, Zdeněk Havlas za ÚOCHB AVČR, Michal Hocek za CCCC a Pavel Drašar za ČSCH, se časopis Collection of Czechoslovak Chemical Communications stal časopisem ChemPlusChem evropské rodiny, přičemž si chytře podržel číslo ročníku 77. Redakce CCCC zůstala v Praze a po tři další roky finalizovala digitalizaci starších ročníků. Historický podíl ČSCH na vydávání časopisu byl v důsledcích jednání honorován a ČSCH se stala jeho spolumajitelem.

Roku 2010 byla do konsorcia přizvána mj. i Slovenská chemická spoločnosť a schůze v Paříži se zúčastnil i Dušan Velič s tím, že SChS sice nevloží časopis a prozatím bude členem přidruženým, ale stane se spoluvlastníkem časopisů, které vzniknou od té doby. Návrh SChS na změnu vlastnické struktury časopisu Chemical Papers a jeho začlenění do rodiny časopisů konsorcia nebyl zatím v konsorciu reflektován.

Obr. 6. Logo Chemistry Europe

Rozvoj konsorcia byl v roce 2019 zdůrazněn přijetím nového loga a názvu: Chemistry Europe, kde dnes 16 chemických společností z 15 evropských zemí vydává společně 20 časopisů, kdy dvacátý je poslední přírůstek, nový

„open access“ časopis ChemistryEurope, zamýšlený jako vlajková loď konsorcia.

LITERATURA

1. Linti G.: *Angew. Chem.* 127, 10210 (2015).
2. https://es.wikipedia.org/wiki/Jean-Marie_Lehn, staženo 15. 2. 2023.
3. https://www.chemistryviews.org/details/ezine/11230588/65th_Birthday_Eva_Wille/, staženo 15. 2. 2023.
4. https://www.chemistryviews.org/details/ezine/10471312/70th_Birthday_Peter_Golitz/, staženo 15. 2. 2023.
5. Lehn J. M., Göllitz P.: *Chem. Eur. J.* 1, 3 (1995).
6. <https://chemistry-europe.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/chem.201905081>, staženo 15. 2. 2023.
7. Göllitz P.: *Chem. Eur. J.* 26, 9 (2020).